

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-06-08

Diarienummer 0400/23

Handläggare

Annelie Eriksson/Kultur/GBGStad

Telefon: 031-368 32 76

E-post: annelie.eriksson@kultur.goteborg.se

Alexandra Jonsson/Kultur/GBGStad

Telefon: 031- 368 32 13

E-post: alexandra.jonsson@kultur.goteborg.se

Hållbar stängning av kulturnämndens verksamhet i Frölunda Kulturhus under renoveringsarbete

Förslag till beslut

I kulturnämnden

Kulturnämnden stänger kulturhusverksamheten i Frölunda Kulturhus under perioden 14 augusti 2023 – tidigast mars 2024, samt Frölunda bibliotek under perioden 25 september 2023 – september 2024, på grund av renoveringsarbete och i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Stadsfastighetsförvaltningens tre överlappande renoveringsprojekt gällande ventilation, ställverk, samt idrotts- och föreningsförvaltningens badhus i fastigheten Frölunda Kulturhus påverkar kulturförvaltningens möjlighet att bedriva ändamålsenlig verksamhet i lokalerna. Renoveringsprojekten föranleder att förvaltningen föreslår en successiv och sammanhållen stängning av kulturnämndens verksamheter under perioden augusti 2023 – september 2024.

Reception, kafé och kulturhusverksamheten föreslås stängas från och med 14 augusti med anledning av ventilationsprojektet, och utifrån den information förvaltningen har idag kan öppning ske tidigast mars 2024. Frölunda bibliotek föreslås stänga 25 september för att kunna förbereda lokalen inför ventilationsprojektet. Utifrån den information förvaltningen har idag är bedömningen att biblioteket åter kan öppna i september 2024.

En sammanhållen stängning och ett tydligt erbjudande om alternativ biblioteksservice är enklare att kommunicera externt än att stänga de olika verksamheterna i fastigheten varefter de olika renoverings-etapperna genomförs. Detta då tidplanerna för de enskilda projekten även kan komma att justeras under pågående arbete.

Förvaltningens bedömning är att det framför allt är nödvändigt att stänga verksamheten ur arbetsmiljö- och medarbetarsynpunkt, men att renoveringen även kommer begränsa tillgängligheten för användare och besökare i alltför hög utsträckning. Stängningen påverkar därutöver underhyresgäster och samarbetspartners. För att minska de negativa konsekvenserna för förvaltningens underhyresgäster, samt andra förvaltningars och

Västra Götalandsregionens verksamheter i fastigheten, avser kulturförvaltningen att undersöka möjligheten att hålla entréer och gågator öppna under tiden som nämndens verksamheter håller stängt.

Någon ersättningslokal för biblioteksverksamheten kommer inte erbjudas under renoveringsperioden. Kulturförvaltningen bedömer dock att de olika projekten var för sig och framför allt sammantaget ger en sådan påverkan på verksamheten att alternativ biblioteksverksamhet samt tillfälligt utökade öppettider i närliggande bibliotek behöver tillskapas för att möta användarnas behov.

De medarbetare som berörs av förvaltningens plan för hållbar stängning av verksamheten kommer erbjudas tillfällig placering inom förvaltningen. Detta innebär en effektivisering för förvaltningen då personella resurser dels kan täcka upp för nuvarande vakanser under perioden, dels förstärka de bibliotek i närområdet som behöver utöka sina öppettider för att kompensera för stängningen av Frölunda biblioteket.

Avslutningsvis ser förvaltningen möjligheter till effektivisering genom att samtidigt med de aviserade renoveringsprojekten utföra egen renovering och upprustning av folkbibliotekets lokalyta, vilket innebär att biblioteket inte behöver stängas två gånger.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Stadsfastighetsförvaltningens tre överlappande renoveringsprojekt gällande ventilation, ställverk, samt idrotts- och föreningsförvaltningens badhus i fastigheten Frölunda Kulturhus påverkar kulturförvaltningens möjlighet att bedriva ändamålsenlig verksamhet i lokalerna.

Stadsfastighetsförvaltningens bedömning är att någon ersättningslokal för biblioteksverksamheten inte ska erbjudas under renoveringsperioden. Det är dock kulturförvaltningens uppfattning att de olika projekten var för sig, och framför allt sammantaget, ger en sådan påverkan på verksamheten att alternativ biblioteksverksamhet samt tillfälligt utökade öppettider i närliggande bibliotek behöver tillskapas för att möta användarnas behov. En sådan alternativ lösning är inhyrning av en mindre lokal i närområdet för ett tillfälligt pop-upp bibliotek.

I samband med renoveringen i fastigheten ser förvaltningen en möjlighet att genomföra upprustning av bibliotekets lokalyta, ett behov som aviserats i *Kulturnämndens lokalbehovsplan 2023*. Bibliotekets upprustningsbehov är sedan tidigare planerade åtgärder ingår i förvaltningens investeringsplan och kommer därmed inte påverka kulturnämndens budget. Att genomföra denna renovering samtidigt som stadsfastighetsförvaltningens renoveringsprojekt pågår innebär i stället en effektivisering, då verksamheten inte behöver stängas flera gånger.

Förvaltningens förslag till stängning av verksamheterna berör 32 medarbetare och samtliga kommer erbjudas tillfällig placering inom förvaltningen. Det innebär en effektivisering för förvaltningen då personella resurser kan täcka upp för nuvarande vakanser under perioden. Den berörda bibliotekspersonalen kan bemanna de bibliotek i närområdet som behöver utöka sina öppettider för att kompensera för stängning av Frölunda biblioteket. Placeringarna innebär att personalmedel frigörs som kan användas till inhyrning av en eventuell ersättningslokal i närområdet samt kostnader för flytt och

etablering. Förvaltningens bedömning är att en sådan inhyrning därför inte kommer påverka nämndens budget.

Bedömning ur ekologisk dimension

Underhåll av befintliga verksamhetslokaler bidrar till hållbarhet ur ett längre perspektiv. Lokalanpassningar samt underhålls- och renoveringsåtgärder kan även föra med sig positiva effekter på klimatpåverkan, bland annat genom minskad energianvändning. Ett mer lokaleffektivt utnyttjande av både befintliga och tillkommande lokaler bidrar sannolikt till en minskad klimatpåverkan genom ett mer cirkulärt användande av befintliga resurser.

Bedömning ur social dimension

Att stänga kulturhusets verksamheter under perioden innebär generella negativa konsekvenser för besökare och användare på kort sikt, då tillgängligheten till kultur minskar. Den sammantagna bedömningen är dock att på längre sikt kommer det påverka användare och besökare positivt då lokalerna rustats upp vilket därmed innebär att de blir funktionella, trygga och attraktiva för besökare och personal.

I lokalområdet bor det runt 60 000 personer som kan sägas ha Frölunda bibliotek som sitt primära bibliotek. Förvaltningens bedömning är att det under stängningsperioden blir en negativ effekt för bibliotekets och kulturhusets besökare, då speciellt barn, äldre och de enligt bibliotekslagen prioriterade målgrupperna drabbas. Stängningen väntas också påverka invånarnas sociala relation mellan varandra och till stadens verksamheter negativt.

Förvaltningen undersöker möjligheterna för en inhyrning av tillfällig biblioteksverksamhet i närområdet vilket till viss del kan mildra de kortsiktiga negativa konsekvenserna vid en stängning. Högsbo bibliotek, Askims bibliotek och Opalatorgets bibliotek kan i viss mån omhänderta de behov som uppstår i samband med nedstängning av bibliotek och kulturhusverksamhet.

Förvaltningen undersöker möjligheten att skapa alternativ biblioteksverksamhet och service för målgruppen barn och unga. Opalatorget, Högsbo och Askims bibliotek har kapacitet att ta emot fler användare och besökare. Förvaltningen avser också att undersöka möjligheten att tillfälligt utöka öppettiderna på närliggande bibliotek.

Om en mindre bibliotekslokal kan inhyras i närområdet kommer medborgarkontoret erbjudas att nyttja den lokalen tillsammans med biblioteksverksamheten, något som förväntas mildra de negativa effekterna av kulturhusets stängning. För att ytterligare motverka negativa konsekvenser för besökare, kommer ett ökat antal kulturaktiviteter i närliggande geografiska områden erbjudas och tillgängliggöras på ovan nämnda bibliotek, med fokus på uppsökande och deltagardrivna verksamheter.

De verksamheter som är underhyresgäster och samarbetsparter i kulturhuset kommer påverkas av stängningen. Dock kan flera av verksamheterna bedrivas oberoende av kulturnämndens nedstängda verksamheter under förutsättning att det är möjligt för förvaltningen att hålla samtliga entréer och gågator öppna. Förvaltningen verkar för att komma till en sådan lösning.

Även det fria kulturlivet kommer till viss del att påverkas negativt då Frölunda Kulturhus är en stor uppdragsgivare med en av stadens mest eftertraktade scener. Möjligheten att

hyra lokaler för föreningar och andra verksamheter påverkas under perioden, förvaltningen kan dock hänvisa till övriga lokaler för uthyrning inom förvaltningen.

Samverkan

Arbetsgivaren har delgivit information om det förestående renoveringsprojektet på verksamhetsområdets SSG vid ett flertal tillfällen och har också informerat på avdelningens LSG den 2 juni 2023.

Bilaga

Tidplan renoveringsprojekt Frölunda Kulturhus.

Expedieras till

Stadsfastighetsnämnden, idrotts- och föreningsnämnden, nämnden för demokrati- och medborgarservice, äldre samt vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden Sydväst, förskolenämnden samt Folk tandvården Västra Götalandsregionen.

Ärendet

I föreliggande ärende föreslås nämnden att ta ställning till en sammanhållen och hållbar stängning av nämndens verksamheter i Frölunda Kulturhus på grund av omfattande renoveringsprojekt i fastigheten.

Beskrivning av ärendet

Stadsfastighetsförvaltningen har under 2022 aviserat att Frölunda Kulturhus står inför renovering i tre delprojekt; rivning och nybyggnation av badhuset, byte av ventilation, (undertak, armaturer och uppdatering av brandskydd) samt byte av fastighetens ställverk.

Vidare har aviserats att projekten kräver att verksamheterna i olika perioder håller stängt samt att det kommer innebära stora störningar för kulturnämndens verksamheter.

Förvaltningen har nu fått vidare information om projektens tidplaner och vilka åtgärder som behöver genomföras inför renoveringsarbetena.

Stadsfastighetsförvaltningens tre överlappande renoveringsprojekt påverkar möjligheten att bedriva ändamålsenlig verksamhet i lokalerna från och med augusti 2023. Det råder osäkerhet om tidplanerna för stadsfastighetsförvaltningens renoveringsprojekt kan hållas, vilket gör att förvaltningens föreslagna stängningsperiod inkluderar marginal för att hantera eventuella förseningar samt för att genomföra förvaltningens renovering av bibliotekets lokal.

Reception, kafé och kulturhusverksamhet föreslås hållas stängt från och med 14 augusti 2023 med anledning av ventilationsprojektet. Förberedelsearbete med att tömma lokalerna inför projektet sker i juni. Utifrån den information förvaltningen har idag kan öppning av ovanstående verksamheter ske tidigast mars 2024 när samtliga etapper i ventilationsprojektet och byte av ställverk ska vara genomförda.

Frölunda biblioteket måste hålla stängt perioden november till december på grund av ventilationsprojektet. Medräknat förarbetet med att tömma lokalen inför renoveringen är förvaltningens bedömning att biblioteket behöver stänga från och med 25 september. Byte av ställverk i fastigheten, preliminärt planerat till årsskiftet 2023/2024, innebär osäkerhet kring vilken verksamhet som går att bedriva. Sammantaget innebär det att biblioteksverksamhet inte går att bedriva 25 september tom januari. Därefter sker förvaltningens upprustning av lokalen. Utifrån den information förvaltningen har idag bedöms ovanstående verksamheterna åter öppnas under 2024 när så bedöms möjligt. En återöppning av biblioteket bedöms kunna ske i september 2024.

I *Kulturnämndens lokalbehovsplan 2023* redovisas behov av upprustningar för de bibliotek som inte i nutid (1-5 år) omfattas av mer omfattande insatser som t ex innebär flytt till ny lokal. Ett av dessa bibliotek är Frölunda bibliotek. I samband med renovering av badhus, ventilation och ställverk ser förvaltningen därför möjligheter att genomföra renoverings- och upprustning av bibliotekets lokalyta.

Bibliotekets upprustningsbehov påtalas i lokalbehovsplanen och planerade åtgärder ingår i förvaltningens investeringsplan och kommer därmed inte påverka kulturnämndens budget. Att genomföra denna renovering samtidigt som stadsfastighetsförvaltningens upprustningsprojekt innebär en effektivisering då verksamheten kan genomföra stängning på ett hållbart sätt och undviker därmed att behöva stänga biblioteket flera gånger.

Förvaltningens beredning av ärendet

Stadsfastighetsförvaltningen sammankallade kulturhusets samtliga verksamheter till samrådsmöte i december 2022. Vid mötet beslutades att stadsfastighetsförvaltningen och kulturförvaltningen ansvarar för att föra dialog om renoveringsprojektens påverkan med sina respektive hyresgäster. Kulturförvaltningens underhyresgäster och samarbetsparter i kulturhuset är Folkets bio, socialförvaltningen Sydväst, (Hälsoteket), äldre- samt vård och omsorgsförvaltningen (Träffpunkt för äldre), demokrati och medborgarservice (Medborgarkontoret) och grundskoleförvaltningen (Kulturskolan). Förvaltningen har löpande sammankallat dessa parter till dialogmöten.

Utöver det har förvaltningen kallat till dialogmöte där även de verksamheter som har hyresavtal direkt med stadsfastighetsförvaltningen har bjudits in för att informera om förvaltningens förslag om förestående stängning av verksamheter. Den viktigaste frågan på dessa dialogmöten har varit att hitta en lösning på hur husets samtliga entréer och gågator kan hållas öppna när kulturförvaltningens verksamheter stänger. Detta för att dämpa negativa konsekvenser för verksamheterna och tillgängligheten för de som besöker dessa.

Konsekvenser för användare och besökare

Besökare Frölunda bibliotek

Frölunda Kulturhus ligger i stadsområde Sydväst som består av områdena Stora Högsbo, Askim-Hovås, Billdal, Södra Skärgården, Bratthammar-Näset-Önnered, Centrala Tynnered, Frölunda Torg-Tofta och Älvsborg. Frölunda bibliotek är den näst största folkbiblioteksverksamheten i staden efter Stadsbiblioteket, och har växt i betydelse inom avdelningen sedan pandemin (+15 % besök 2022 jämfört med 2019).

Varje månad genererar biblioteksverksamheten mellan 20 000–24 000 besök och 16 000–20 000 utlån, vilket står för 8–10% av det totala antalet besök och utlån bland alla folkbiblioteken. Datoranvändningen på Frölunda bibliotek är den näst högsta i staden. I relation till Högsbo bibliotek är datoranvändningen mer än tre gånger så hög. Medborgarkontoret i kulturhusets lokaler bedöms också ytterligare omhändertata del av lokalområdets servicebehov.

Programverksamheten på Frölunda bibliotek är näst störst efter Stadsbiblioteket. Varje månad genomförs omkring 50–70 program som når omkring 2 500 programbesökare. Programverksamheten för barn är särskilt stor på Frölunda bibliotek.

Utlån Frölunda bibliotek

Utlånen har minskat med 13% (2022) jämfört med före pandemin, men förvaltningen ser en svagt ökande trend mellan januari och april 2023. Den motsvarar ca. 4 000 fler utlån jämfört med samma period året innan.

Pandemin ledde till att barnutlånen ökade men att utlånen av vuxenmedier som andel minskade. Jämfört med Stadsbiblioteket är utlån för barn 6–12 år en lite större kategori, medan andelen utlån för de yngre barnen är något lägre. Utlån av skönlitteratur är precis som för de flesta verksamheter i ytterområden/villaområden en lite viktigare kategori jämfört med facklitteratur.

E-medieutlånen bedöms vara de näst högsta i staden sett till hembibliotek (10%) där Stadsbibliotekets användare står för upp mot 40% av utlånen.

Kulturhusverksamheten

Antalet anläggningsbesök på Frölunda Kulturhus 2022 om ca 636 000 besök totalt i huset visar på en positiv trend sedan pandemiåren. I anläggningsbesöksiffrorna för hela kulturhuset ingår biblioteket med ca 250 000 besök. Anläggningsbesöken mäts via husets många ingångar som leder till samtliga verksamheter som ryms i huset, inklusive badhus och idrottshallar. I anläggningssiffrorna räknas således även utställningshallen och kaféverksamheten in, vilka fyller en viktig funktion i huset som en social mötesplats för många besökare i huset. Som en följd av att restriktionerna tagits bort har även Frölunda Kulturhus verksamhetsbesök ökat och ca 29 000 personer har besökt programverksamheten under 2022, varav 7 700 barn och unga.

I uppföljningsrapport för första kvartalet 2023 redovisas höga besöksiffror för Frölunda Kulturhus programverksamhet vilket beror på en extra satsning inför den minskning som väntar under hösten när verksamheterna stänger ner för renovering. Kulturhuset har under perioden januari – mars 2023 genomfört ca 550 programpunkter, varav ca 200 för barn och unga. Totalt besöktes kulturhusets programverksamhet under perioden av ca 19 000 besökare varav ca 8 000 var barn och unga.

Förvaltningens medborgarundersökning 2023¹ indikerade att användarna generellt består av fler äldre än yngre, födda i Sverige, höginkomsttagare med hög utbildning, kulturintresserade och kvinnor. Precis som för alla andra verksamheter är närhetsprincipen avgörande. Undersökningen visade att kulturhuset som helhet i högre utsträckning attraherar befolkningen i västra Göteborg än från de centrala delarna av Göteborg.

Producenterna kommer under stängningen av kulturhusverksamheten stärka upp vakanser på Frilagret. Utöver det kommer de arbeta med uppsökande och deltagardriven verksamhet. Opaltorgetts bibliotek har både en öppen scen och ett maker-space rum som med producenternas hjälp kan engagera områdets unga att ta plats. När vädret tillåter finns också möjligheter att utveckla verksamheten i den närliggande parken med inspiration från arbetet i Positivparken. Platsen kan locka familjer och skapa mervärde som mötesplats för alla åldrar, samt bidra till ökad trygghet och säkerhet i området.

Förutom ordinarie programläggning förläggs scenkonstföreställningar för barn i förskola och skola inom ramen för KUBO (samverkan mellan kulturförvaltningen, förskoleförvaltningen och grundskoleförvaltningen) på kulturhusets och bibliotekets scener. Förvaltningen har dock kunnat styra om KUBO:s verksamhet i Frölunda Kulturhus till andra scener inom och utanför förvaltningen under hösten 2023 och våren 2024.

Det fria kulturlivet kommer till viss del att påverkas negativt då Frölunda Kulturhus är en stor uppdragsgivare med en av stadens mest eftertraktade scener. Möjligheten att hyra lokaler för föreningar och andra verksamheter påverkas under perioden, förvaltningen kommer dock kunna hänvisa till övriga lokaler för uthyrning inom förvaltningen.

Konsekvenser för medarbetare

Den tillfälliga stängningen av verksamhet berör 32 medarbetare varav 21 på Frölunda bibliotek, sex kulturhusproducenter, tre receptionister och två kafépersonal.

¹ Kulturförvaltningen Medborgarundersökning, bibliotek och kulturhus 2023 (Enkätfabriken)

Planen för en hållbar stängning av verksamheter berör totalt 32 medarbetare varav 21 på Frölunda bibliotek, samt sex kulturhusproducenter, tre receptionister och två kafépersonal i övrig kulturhusverksamhet.

Den särskilda anställningstryggheten innebär att medarbetare inte sägs upp på grund av arbetsbrist, utan ska erbjudas andra skäliga arbetsuppgifter som de har kompetens för, inom förvaltningen eller inom övriga förvaltningar i Göteborgs stad. Förvaltningen bedömer att några av kulturhusets producenter kan täcka upp för vakanser och att övriga producenter kan bedriva uppsökande verksamhet. Bibliotekspersonal, producenter, receptionister och kafépersonal kan också förstärka samt täcka upp för vakanser inom avdelningen och förvaltningen.

Att stänga verksamheten under tiden för de tre renoveringsprojekten bedöms vara en arbetsmiljöfrämjande åtgärd i stället för att stänga ned verksamheten vid flera tillfällen för upprustning och renovering. Stängningen sker för att ge bättre förutsättningar för anpassning av verksamhet och att medarbetare så snart som möjligt och under en sammanhållen period kan erbjudas andra skäliga arbetsuppgifter.

Konsekvenser för underhyresgäster

Förvaltningen har sedan slutet av 2022 fört dialog med underhyresgästerna och samarbetsparter om hur deras verksamheter kommer kunna påverkas. Förvaltningen konstaterar att stängningen av kulturnämndens verksamheter i fastigheten påverkar underhyresgäster och samarbetsparter negativt.

De underhyresgäster och samarbetspartners som påverkas är Folkets bio, socialförvaltningen Sydväst, (Hälsoteket), äldre- samt vård och omsorgsförvaltningen (Träffpunkt för äldre), demokrati och medborgarservice (Medborgarkontoret) och grundskoleförvaltningen (Kulturskolan). Därutöver påverkas Folktandvården, hyresgäst till stadsfastighetsförvaltningen.

Om en lokal för ett tillfälligt pop-up bibliotek kan inhyras, avser förvaltningen att erbjuda förvaltningen för demokrati och medborgarservice att inhysa sitt medborgarkontor i samma lokal.

Förvaltningens bedömning och förslag

Trots konstaterade negativa konsekvenser av en tillfällig stängning av Frölunda Kulturhus och Frölunda bibliotek, för besökare såväl som för underhyresgäster och samarbetspartner, bedömer förvaltningen att det inte går att bedriva en ändamålsenlig verksamhet under tiden som renovering pågår av lokalerna.

Förvaltningens bedömning är att det framför allt är nödvändigt att stänga verksamheten ur arbetsmiljösynpunkt men att de tre delprojekten även påverkar tillgängligheten för användare och besökare på ett allt för omfattande sätt för att kunna hålla verksamheten öppen. En sammanhållen stängning och ett tydligt erbjudande av alternativa biblioteksservice är lättare att kommunicera externt än att stänga ned de olika verksamheterna i huset successivt utifrån planen för de olika etapperna för renovering. Därtill blir det en effektivisering och en arbetsmiljöfrämjande åtgärd att inte stänga ned verksamheten vid flera tillfällen för upprustning och renovering.

För att minska de negativa konsekvenserna för underhyresgästerna arbetar förvaltningen för att hitta en lösning på hur husets samtliga entréer och gågator kan hållas öppna när nämndens verksamheter stänger.

Kulturförvaltningen föreslår en successiv stängning av verksamheterna från och med augusti 2023. Reception, kafé och kulturhusverksamheten föreslås stängas från och med 14 augusti med anledning av ventilationsprojektet. Frölunda bibliotek föreslås vara stängt från och med 25 september 2023 för att kunna förbereda lokalen inför ventilationsprojektet samt förvaltningens upprustning av lokalens ytskikt och utbyte av inredning. Stängningen sker för att ge bättre förutsättningar för anpassning av verksamhet och att medarbetare så snart som möjligt kan erbjudas andra skäliga arbetsuppgifter under perioden.

Utifrån den information förvaltningen har idag kan reception, kafé och kulturhusverksamhet åter öppnas när så bedöms möjligt, dock tidigast i mars 2024. En återöppning av biblioteket bedöms kunna ske i september 2024.

Samtliga berörda medarbetare kommer erbjudas tillfällig placering inom förvaltningen. Det innebär en effektivisering för förvaltningen då personella resurser kan täcka upp för vakanser under perioden samt förstärka de bibliotek i närområdet som behöver utöka sina öppettider för att kompensera för stängning av Frölunda bibliotek. Dessutom frigörs personalmedel som kan användas till inhyrning av en eventuell ersättningslokal i närområdet samt flytt och etableringskostnader. Förvaltningens bedömning är att en sådan inhyrning därför inte kommer påverka nämndens budget.

På längre sikt ser förvaltningen att renoveringsprojekten får en positiv inverkan för verksamheten och dess nuvarande och framtida besökare. En renovering innebär att förvaltningen kommer kunna erbjuda trygga, tillgängliga och attraktiva lokaler för att möta nuvarande och framtida behov.

GÖTEBORGS STADS KULTURFÖRVALTNING

Anna Rosengren

Jonna Ulin

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Bibliotek och kulturhus

ÖVERSIKT TIDSPLANER RENOVERINGSPROJEKT FRÖLUNDA KULTURHUS

